Kunstmeststrooien, van de kant af of naar de kant toe?

Om samen de doelstellingen van de Kaderrichtlijn water (KRW) voor nutriënten in oppervlaktewater te halen, helpen Meststoffen Nederland en Fedecom je graag met praktische tips voor bewust en precies kunstmeststrooien: het juiste product, de juiste techniek, met de juiste hoeveelheid, op het juiste moment. De adviezen in deze flyer helpen je kunstmestgiften efficiënt te benutten en strengere regelgeving te voorkomen. Zo gaan we iedere dag verantwoordelijk om met onze bodem, het water en de omgeving.

In buurland België werkt men hier al hard aan: Daar ligt een voorgenomen besluit om het zogenoemde van de kant af strooien verplicht te stellen op grasland en niet-beteelde akkers. Op beteelde akkers blijft er keuzevrijheid: hier mag zowel van de kant af als naar de kant toe worden gestrooid, zodat gewasschade door berijding wordt voorkomen.

Belang van de juiste techniek

Kunstmeststrooiers hebben vaak een grote werkbreedte. Hierdoor is het lastig om de perceelranden gelijkmatig te bemesten. Zonder extra maatregelen wordt de randzone onderbemest en kunnen korrels buiten het perceel terechtkomen, bijvoorbeeld in bufferzones of oppervlaktewater. Door gebruik te maken van de juiste instellingen van de kunstmeststrooier en aanvullende voorzieningen op de strooier kan de kunstmest tot aan de perceelrand goed worden verdeeld. Daarbij wordt voorkomen dat meststoffen verloren gaan in de bufferstrook of het oppervlaktewater.

Om zo goed mogelijk te voldoen aan de geldende wet- en regelgeving adviseren wij gebruik te maken van de best beschikbare techniek, met de juiste instellingen, in combinatie met kunstmest van goede kwaliteit.

Wat is kantstrooien?

Aan perceelranden moet zo worden gestrooid dat de bemesting tot aan de rand doorloopt, zonder dat meststoffen in de teeltvrije zone of het oppervlaktewater terechtkomen. Deze eis is vastgelegd in artikel 4.723i van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Dit noemen we kantstrooien. Daarvoor zijn twee hoofdmethoden:

van de kant af strooien:

> *Bij deze methode wordt vanaf de rand van het perceel naar binnen gestrooid. Dit is zeer nauwkeurig, maar op beteelde akkers vaak minder praktisch vanwege extra rijpaden en het risico op gewasschade.*

naar de kant toe strooien:

> *Hierbij wordt vanuit het spuitspoor naar de rand van het perceel toe gestrooid, met aangepaste instellingen van de strooier. Deze methode is vooral geschikt voor akkers met bestaande rijpaden.*

Ons advies

Gebruik van de kant af strooien langs oppervlaktewater. Zo voorkom je dat meststoffen in het water terecht komen. In het BAL is op dit moment geen expliciete regelgeving opgenomen over bovenstaande strooimethoden.

Van de kant af strooien: zo pas je het toe

Bij tweeschijvenstrooiers wordt de buitenste schijf tijdens het kantstrooien vaak uitgeschakeld. In sommige gevallen kan de strooier daarnaast schuin worden gezet voor extra precisie, waardoor alleen de binnenste schijf vanaf de perceelrand naar binnen strooit. Vaak wordt daarbij een ketsplaat geplaatst tussen de uitgeschakelde schijf en de actieve schijf. Dit is niet noodzakelijk bij moderne strooiers, omdat de juiste instellingen vanuit de cabine geregeld kunnen worden.

Waarom kiezen voor van de kant af strooien?

- uniforme verdeling van de kunstmest tot aan de perceelrand
- geen verliezen buiten het perceel
- vaak de voorkeur bij teeltvrije zones langs waterlopen
- veel gebruikt bij basisbemesting door een gelijkmatige verdeling tot aan de rand

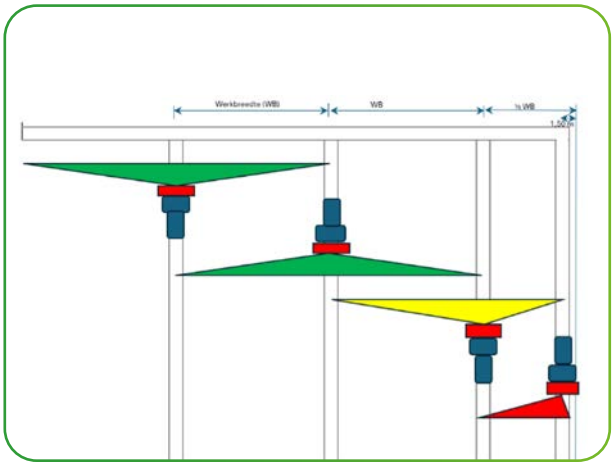

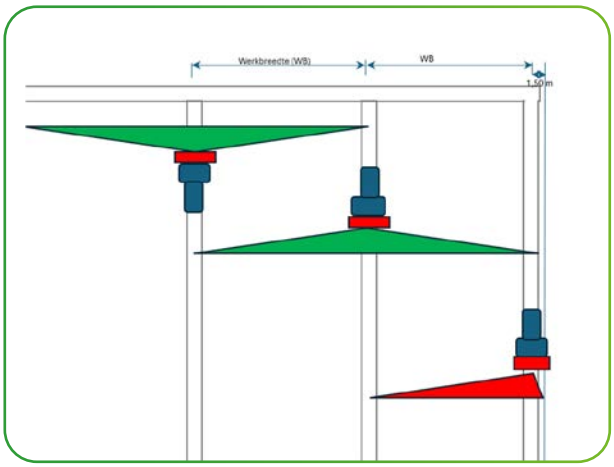

Fedecom

MESTSTOFFEN NEDERLAND

Naar de kant toe strooien: zo pas je het toe

Bij deze methode strooi je vanuit het perceel richting de rand. Hierbij maak je gebruik van spuitsporen. Met een kantstrooischijf of limiter wordt de baan van de kunstmestkorrels afgebogen. Deze methode wordt vaak toegepast bij bijbemesting, meestal vanaf ongeveer een halve werkbreedte tot aan de rand.

Waarom kiezen voor naar de kant toe strooien?

- Efficiënt bij bijbemesting: vanuit de bestaande spuitsporen in het perceel kan tot aan de rand nauwkeurig worden bemest, zonder extra rijspoor langs de perceelgrens.
- Praktisch en snel inzetbaar: met een kantstrooischijf of limiter kan eenvoudig 'richting de rand' worden gestrooid wanneer dat nodig is.
- Handig wanneer van de kant af lastig is: bijvoorbeeld wanneer een werkgang langs de perceelrand niet goed past door ruimtegebrek, obstakels, rijsporen of kopakkerlogistiek.
- Flexibel met moderne systemen: moderne strooiers bieden via valpuntverstelling, limiter of schuinstelling de mogelijkheid om te kiezen tussen meer opbrengstgericht of meer milieugericht kantstrooien, afhankelijk van de situatie.

Aandachtspunten bij kant toe strooien:

- Lastiger te beoordelen waar de laatste korrels precies terechtkomen, wat extra aandacht vraagt bij waterlopen.
- De perceelrand kan sneller onderbemest raken, omdat buiten het perceel niet mag worden gestrooid.

Moderne strooiers helpen deze aandachtspunten te verbeteren met onder andere schuinverstelling, kantstrooischijven en elektronische valpuntverstelling. Je kunt vaak kiezen voor opbrengstgericht of milieugericht kantstrooien. Langs oppervlaktewater heeft milieugericht kantstrooien de absolute voorkeur, zodat wordt voorkomen dat kunstmest buiten het perceel terechtkomt.

> Idealiter kan een moderne tweeschijvenstrooier zowel naar de kant toe als kant af strooien. Zo kun je per situatie de beste methode kiezen.

Kunstmestkwaliteit en correcte strooier-afstelling

Controleer altijd de kwaliteit binnen de verschillende vrachten, zodat de kunstmeststrooier correct kan worden afgesteld. Maak daarbij gebruik van de hulpmiddelen zoals schudboxen en AI-tools waarmee de samenstelling van de gebruikte kunstmest direct duidelijk wordt.

Alle fabrikanten beschikken over strooitabellen op hun website of in apps, waarmee eenvoudig de juiste instellingen van de kunstmeststrooier kunnen worden bepaald op basis van het type en de samenstelling van de kunstmest.

Modernere kunstmeststrooiers

Kunstmeststrooiers die in Nederland verkocht worden voldoen aan de EN-13739 norm. In deze norm zijn testmethoden en eisen vastgelegd voor de breedteverdeling van de strooiers. In deze norm zijn ook eisen opgenomen die aan het kantstrooien worden gesteld. De machines zijn zo ontworpen dat ze zowel van de kant af als naar de kant toe kunnen strooien.

Fabrikanten testen de strooiers met veel verschillende soorten kunstmest. De resultaten hiervan worden met de gebruiker gedeeld via handleidingen, de website of de app van de fabrikant.
Nieuwe ontwikkelingen helpen ook om nog makkelijker en nauwkeuriger te werken:

> **Slimmer in- en uitschakelen**
> ***Veel moderne meststrooiers passen automatisch de in- en uitschakelmomenten aan op basis van perceelgegevens, meststof en machine-instellingen. Dit voorkomt dat de strooier te vroeg opent bij het inrijden en beperkt over- of onderbemesting op kopakkers en langs perceelranden.***

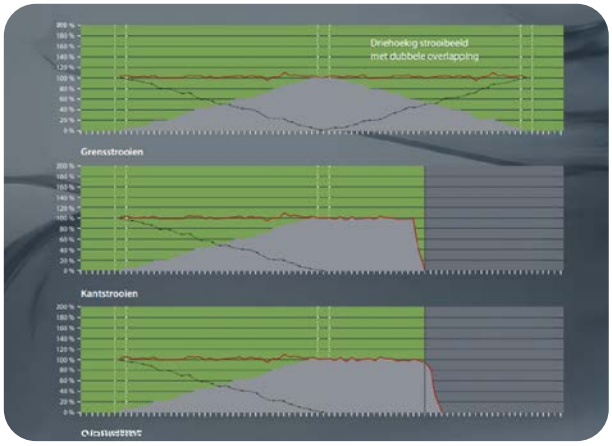

> **Sectiestrooien en taakkaarten (gps)**
GPS-gestuurde strooiers met sectieregeling zorgen voor een nog preciezere bemesting, vooral bij schuine of onregelmatige perceelranden. Het systeem past automatisch en traploos de doseeropening en het valpunt aan om overlap en onderbemesting te voorkomen. Met taakkaarten wordt de werkbreedte opgedeeld in secties, waarbij elke sectie exact de hoeveelheid kunstmest krijgt die daar nodig is.

> **Automatische aanpassing rijsnelheid**
Verschillen in rijsnelheid hebben direct invloed op het strooibeeld. Moderne meststrooiers corrigeren dit automatisch door het valpunt elektronisch bij te sturen, zodat de verdeling van de kunstmest gelijk blijft.

Oudere kunstmeststrooiers

Ook bij oudere kunstmeststrooiers is de gekozen strooimethode langs perceelranden belangrijk. Alleen dan wordt de kunstmest goed verdeeld en worden verliezen naar het oppervlaktewater voorkomen. Schuin of lager afstellen is hiervoor onvoldoende; kantstrooivoorzieningen zijn noodzakelijk voor een gelijkmatige verdeling en het beperken van verliezen. Dealers van kunstmeststrooiers kunnen de benodigde onderdelen leveren en monteren, zodat ook met oudere machines netjes en verantwoord kan worden gewerkt.

Onderhoud kunstmeststrooiers

Een goed onderhouden kunstmeststrooier is de basis voor een goede en uniforme verdeling van de kunstmest: het voorkomt ongelijkmatige verdeling en machineschade, en kost minder kunstmest.

Afwijkingen in het strooibeeld ontstaan vaak door verbogen of versleten schoepen. Controleer de kunstmeststrooier daarom vóór het seizoen grondig en blijf dit gedurende het seizoen regelmatig doen. Vervang defecte of beschadigde onderdelen tijdig en volg daarbij de onderhoudsintervallen van de fabrikant.

Daarnaast bieden diverse organisaties onafhankelijke keuringen van kunstmeststrooiers aan. Tijdens zo'n keuring wordt niet alleen de technische staat van de strooier beoordeeld, maar ook de dwarsverdeling en het kantstrooien gecontroleerd.

De handleiding en goed advies blijft de basis

Techniek helpt, maar alleen met een juiste afstelling. Lees daarom altijd de handleiding: elke strooier heeft eigen instellingen en procedures, zeker als het gaat om kantstrooien.
Stel ook een bemestingsplan op met een teeltadviseur om de juiste soort, hoeveelheid, moment en toepassing te bepalen.
Dit voorkomt ook emissies naar het milieu.

Kortom:

- gebruik altijd kunstmest van goede kwaliteit en controleer de samenstelling;
- strooi bij voorkeur van de kant af;
- lees altijd de handleiding en vraag de leverancier om uitleg en ondersteuning;
- en zorg voor regelmatig onderhoud en vervanging van kapotte of versleten onderdelen.